

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара

ЗАТВЕРДЖЕНО:

Ректор Дніпровського національного
університету імені Олеся Гончара

_____ Сергій ОКОВИТИЙ
« 24 » _____ 2021 р.

ОСВІТНЬО-НАУКОВА ПРОГРАМА

«ІСТОРИЯ ТА АРХЕОЛОГІЯ»

рівень вищої освіти – третій (освітньо-науковий)

спеціальність – 032 Історія та археологія

галузь знань – 03 Гуманітарні науки

Схвалено:

вченою радою Дніпровського
національного університету
імені Олеся Гончара

від 23 вересня 2021 р., протокол № 2

ПЕРЕДМОВА

1. Внесено: кафедри історії України; всесвітньої історії; історіографії, джерелознавства та архівознавства історичного факультету.

2. Затверджено та надано чинності рішенням вченої ради Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара:

- від «12» травня 2016 р., пр. № 12 (перша редакція);
- від «25» червня 2019 р., пр. № 13 (редакція № 2);
- від «10» вересня 2020 р., пр. № 1 (редакція № 3);
- від «23» вересня 2021 р., пр. № 2 (редакція № 4);
- від «20» квітня 2023 р., пр. № 9 (редакція № 4, зміни до ОНП);
- від «28» березня 2024 р., пр. № 8 (редакція № 4, зміни до ОНП).

3. Розробники (робоча група):

1. Архирейський Дмитро Володимирович, доктор історичних наук, доцент, професор кафедри всесвітньої історії.
2. Журба Олег Іванович, доктор історичних наук, професор, професор кафедри східноєвропейської історії.
3. Святець Юрій Анатолійович, доктор історичних наук, професор, професор кафедри історії України.

4. При розробці враховані вимоги:

- професійного стандарту на групу професій «Викладачі закладів вищої освіти» затвердженого наказом Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України від 23.03.2021 р. № 610;
- постанови Кабінету Міністрів України від 23.03.2016 № 261 «Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах)» зі змінами від 19.05.2023 р. № 502.

ЛИСТ ПОГОДЖЕННЯ
освітньо-наукової програми

1. Вчена рада історичного факультету:

протокол протокол № 8 від « 19 » листопада 2024 року

Голова вченої ради Дмитро АРХІРЕЙСЬКИЙ
(ім'я, прізвище)

2. Рада з якості ДНУ: протокол № 5 від « 13 » березня 2024 року

Голова РЗЯВО Валентина СІЛІЧ-БАЛГАБАЄВА
(ім'я, прізвище)

Рецензії-відгуки стейкхолдерів (за наявності):

1. Роботодавці:

1. Бачинська Олена Анатоліївна, доктор історичних наук, професор, завідувачка кафедри історії України та спеціальних історичних дисциплін Одеського національного університету імені І. І. Мечникова, м. Одеса, Україна.

2. Маліцька Юлія, доктор філософії, дослідниця Школи історичних та сучасних досліджень, керівниця досліджень Центру балтійських і східноєвропейських студій університету Сьодертон, м. Стокгольм, Королівство Швеція.

3. Старік Олександр Володимирович – кандидат історичних наук, в.о. директора Дніпропетровського національного історичного музею імені Д. І. Яворницького, м. Дніпро, Україна.

1. Профіль освітньої програми зі спеціальності 032 Історія та археологія

1 – Загальна інформація	
Повна назва вищого навчального закладу та структурного підрозділу	Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара Факультет історичний Кафедри історії України; всесвітньої історії; історіографії, джерелознавства та архівознавства
Офіційна назва освітньої програми	Освітньо-наукова програма «Історія та археологія»
Офіційна назва освітньої програми (англійською мовою)	Educational program «History and Archaeology»
Ступінь вищої освіти та освітня кваліфікація мовою оригіналу	Доктор філософії Освітня кваліфікація: доктор філософії з історії та археології
Кваліфікація в дипломі	Ступінь: доктор філософії Спеціальність: 032 Історія та археологія Освітня програма: «Історія та археологія»
Кваліфікація в дипломі (англійською мовою)	Degree: Doctor of Philosophy (PhD) Specialty: 032 History and Archaeology Educational program: «History and Archaeology»
Професійна кваліфікація	Викладач закладу вищої освіти
Тип диплому та обсяг освітньої програми	Диплом доктора філософії, одиничний, термін навчання 4 роки; обсяг освітньої складової освітньо-наукової програми становить 46 кредитів ЄКТС; наукова складова освітньо-наукової програми передбачає проведення власного наукового дослідження та оформлення його результатів у вигляді дисертації відповідно до законодавства.
Наявність акредитації	Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти Рішення про акредитацію освітньої програми «Історія та археологія» за спеціальністю 032 Історія та археологія третій (освітньо-науковий) рівень (умовна (відкладена) акредитація освітніх програм відповідно до Постанови КМУ від 16.03.2022 р. № 295). Рішення від 20.06.2023 р., протокол № 10 (39) Строк дії до 20.06.2024 р.
Цикл/рівень	НРК України – 8 рівень, FQ-EHEA – третій цикл, EQF LLL – 8 рівень
Передумови	Наявність ступеня магістра або ОКР спеціаліста за спеціальністю 032 Історія та археологія або спорідненою спеціальністю 014 Середня освіта (історія).
Форми навчання	денна, заочна, вечірня
Мова(и) викладання	українська, англійська
Термін дії освітньої програми	до проходження повторної (умовної) акредитації освітньої програми
Інтернет-адреса постійного розміщення опису освітньої програми	www.dnu.dp.ua

2 – Мета освітньої програми	
<p>Підготовка фахівців з історії, що мають компетентності, необхідні для досліджень історичних процесів та установлення історичних фактів, самостійної науково-дослідної, науково-організаційної, педагогічно-організаційної та практичної діяльності у сферах історичної науки, культури, експертизи та охорони культурної спадщини, викладацької роботи у закладах вищої освіти.</p>	
3 – Характеристика освітньої програми	
Предметна область (галузь знань, спеціальність, спеціалізація)	<p>Галузь знань: 03 Гуманітарні науки Спеціальність: 032 Історія та археологія Об'єкт(и) вивчення та/або діяльності: процеси й закономірності суспільно-історичного розвитку Цілі навчання: Підготовка науково-педагогічного працівника у сферах історії або археології для закладів вищої освіти та науково-дослідних структур. Теоретичний зміст предметної області: Методологія та методика археологічних досліджень. Теоретичні й емпіричні дослідження історії України, зарубіжних країн і народів, історико-краєзнавчих студій, а також спеціальних історичних дисциплін. Методи, методики та технології: Методи археологічних досліджень. Наукові засади архівної, музейної та бібліотечної евристики, зовнішньої та внутрішньої критики історичних джерел та наукової історичної літератури. Методи аналізу та синтезу історичних фактів та ідей, наукової класифікації й типології історичних об'єктів та артефактів. Комп'ютерні та телекомунікаційні технології. Інструменти та обладнання: комп'ютер, мультимедійний проектор, сканер, принтер, історичні мапи, інструменти археологічних розкопок та камеральної обробки артефактів.</p>
Орієнтація освітньої програми	<p>Освітньо-наукова програма магістра має академічну орієнтацію. Наукова орієнтація: дослідження актуальних та маловивчених проблем в сферах історії та/або археології.</p>
Основний фокус освітньої програми та спеціалізації	<p>Спеціальна освіта у сфері історії та/або археології. Ключові слова: <i>археологія, історія, методи історичних досліджень, спеціальні історичні дисципліни, історичне краєзнавство.</i></p>
Особливості програми	<p>Застосування квантитативних методів, комп'ютерних технологій, психоісторичних, макро- та мікроісторичних підходів, методик усної історії в історичних дослідженнях.</p>
4 – Придатність випускників до працевлаштування та подальшого навчання	
Придатність до працевлаштування	<p>Випускники можуть працювати на первинних посадах за професіями, визначеними Національним класифікатором України: Класифікатор професій ДК 003:2010 (із змінами і доповненнями, внесеними наказом Міністерства економіки України від 25 жовтня 2021 року № 810): 2 Професіонали <i>23 Професіонали в галузі освіти та навчання</i> 2310 Викладачі закладів вищої освіти 2310.1 Професори та доценти 2310.1 Доцент закладу вищої освіти 2310.2 Інші викладачі закладів вищої освіти 2310.2 Викладач закладу вищої освіти 2310.2 Викладач-стажист 2310.2 Асистент</p>

	<p><i>24 Інші професіонали</i></p> <p>2442 Професіонали в галузі археографії, археології, географії, кримінології, палеографії та соціології</p> <p>2442.1 Наукові співробітники (археографія, археологія, географія, кримінологія, палеографія, соціологія)</p> <p>2442.1 Антрополог</p> <p>2442.2 Археографи, археологи, географи, кримінологи, палеографи та соціологи</p> <p>2442.2 Археограф</p> <p>2442.2 Археолог</p> <p>2442.2 Етнолог</p> <p>2442.2 Палеограф</p> <p>2443 Професіонали в галузі філософії, історії та політології</p> <p>2443.1 Наукові співробітники (філософія, історія, політологія)</p> <p>2443.1 Науковий співробітник (філософія, історія, політологія)</p> <p>2443.1 Молодший науковий співробітник (філософія, історія, політологія)</p> <p>2443.1 Науковий співробітник-консультант (філософія, історія, політологія)</p> <p>2443.2 Філософи, історики та політологи</p> <p>2443.2 Історик</p> <p>2443.2 Консультант з питань історії</p> <p>Види економічної діяльності:</p> <p>72.2 Дослідження й експериментальні розробки у сфері суспільних і гуманітарних наук</p> <p>85.4 Вища освіта</p> <p>85.6 Допоміжна діяльність у сфері освіти</p> <p>94.2 Діяльність професійних спілок</p> <p>94.9 Діяльність інших громадських організацій</p>
Подальше навчання	Після успішного захисту дисертації може претендувати на навчання в докторантурі, брати участь у постдокторських програмах.
5 – Викладання та оцінювання	
Викладання та навчання	Студентоцентроване навчання, самонавчання, проблемно-орієнтоване навчання, навчання шляхом архівної евристики або польових досліджень, викладацької практики, консультування з науковим керівником.
Оцінювання	Екзамени, диференційовані заліки, есе, презентації, захист звіту з викладацької практики, дисертаційна робота.
6 – Програмні компетентності	
Інтегральна компетентність (ІК)	Здатність розв'язувати комплексні проблеми в галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики.
Загальні компетентності (ЗК)	<p>ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу</p> <p>ЗК02. Здатність спілкуватися іноземною мовою</p> <p>ЗК03. Здатність проводити дослідження на відповідному рівні</p> <p>ЗК04. Здатність до міжособистісної взаємодії</p> <p>ЗК05. Здатність працювати в міжнародному контексті</p> <p>ЗК06. Формування системного наукового світогляду, професійної етики та загального культурного кругозору</p>
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності	<p>СК01. Здатність до генерації нового наукового знання.</p> <p>СК02. Здатність до формулювання та розв'язання комплексних проблем в сферах викладацької та інноваційно-дослідницької</p>

(СК\ФК)	<p>діяльності</p> <p>СК03. Здатність кваліфіковано обирати та виробляти дослідницький інструментарій для вирішення конкретних проблем у галузі історії та археології.</p> <p>СК04. Здатність застосовувати самостійний, творчий підхід у дослідницькій та освітній практиці, орієнтуючись на досягнення сучасної світової гуманітаристики та педагогічної думки.</p> <p>СК05. Здатність готувати, планувати та організовувати освітній процес.</p> <p>СК06. Здатність здійснювати науково-дослідну та педагогічну діяльність на засадах академічної доброчесності та наукової етики.</p> <p>СК07. Здатність вільно орієнтуватися в проблемно-дисциплінарному та теоретико-методологічному просторі світової історичної науки.</p> <p>СК08. Здатність до системного формування та критичного аналізу інформаційної бази дослідження предметного поля сучасними методами.</p> <p>СК09. Здатність усно і письмово презентувати результати власного наукового дослідження українською та іноземною мовами, глибоко розуміти іншомовні наукові та професійні тексти за напрямом досліджень.</p>
7 – Програмні результати навчання	
	<p>ПРО1. Знання теорій, концепцій, методологій та методик у сфері історії та археології.</p> <p>ПРО2. Знання методологічних засад та застосування прийомів організації викладацької діяльності.</p> <p>ПРО3. Навички здобуття наукових фактів, вміння критичного аналізу історичної інформації та синтезу нових наукових ідей.</p> <p>ПРО4. Уміння планування, організації та здійснення історичного/археологічного дослідження з дотриманням засад наукової етики.</p> <p>ПРО5. Застосування актуальних інформаційних технологій в науковій та педагогічній діяльності за фахом.</p> <p>ПРО6. Вільне використання української та іноземної мов в соціумі в ході викладацької та науково-дослідної діяльності та репрезентації її результатів.</p> <p>ПРО7. Демонстрація соціальної відповідальності, професійної сумлінності, академічної доброчесності, ідейної креативності в ході викладацької та наукової діяльності.</p> <p>ПРО8. Здатність до критичного мислення, самокритики, перманентного саморозвитку і самовдосконалення соціальних, професійних та дослідницьких навичок.</p>
8 – Ресурсне забезпечення реалізації програми	
Кадрове забезпечення	<p>Кадрове забезпечення відповідає чинним Ліцензійним умовам провадження освітньої діяльності у сфері вищої освіти та базується на наступних принципах:</p> <ul style="list-style-type: none"> • відповідності наукових спеціальностей науково-педагогічних працівників освітнім галузі знань та спеціальності; • обов'язковості та періодичності проходження стажування і підвищення кваліфікації викладачів; • моніторингу рівня наукової активності науково-педагогічних працівників; • впровадження результатів стажування та наукової діяльності в освітній процес.

Матеріально-технічне забезпечення	Матеріально-технічне забезпечення навчальних приміщень та соціальна інфраструктура університету в повному обсязі відповідає чинним Ліцензійним умовам. В освітньому процесі використовується мультимедійне обладнання для проведення лекцій, для практичних та лабораторних занять – обладнання комп'ютерних лабораторій.
Інформаційне та навчально-методичне забезпечення	Університет має власний веб-сайт за адресою http://dnu.dp.ua , де розміщено інформацію щодо інформаційного та навчально-методичного забезпечення освітнього процесу. Інформаційне забезпечення ґрунтується на використанні ресурсів: загально університетських та кафедральних бібліотек, мережі Internet з вільним доступом, колекцій цифрового репозиторію. Навчально-методичне забезпечення засновано на розроблених для кожної дисципліни робочих навчальних програмах, а також програмах практичної підготовки за спеціальністю.
9 – Академічна мобільність	
Національна кредитна мобільність	На основі двосторонніх договорів між ДНУ та університетами України
Міжнародна кредитна мобільність	На основі двосторонніх договорів між ДНУ та університетами інших країн
Навчання іноземних здобувачів вищої освіти	Можливе за умови вивчення здобувачем української мови

2. Перелік компонент освітньо-наукової програми та їх логічна послідовність

2.1. Перелік компонент ОП

Код н/д	Компоненти освітньої програми (навчальні дисципліни, практики)	Кількість кредитів	Форма підсумкового контролю	Послідовність вивчення, семестр
1	2	3	4	5
Обов'язкові компоненти				
I Цикл загальної підготовки				
ОК 1.1	Філософія та наукова етика	4,0	екзамен	1
ОК 1.2	Академічне письмо та спілкування іноземною мовою	6,0	екзамен-2	1, 2
ОК 1.3	Інноваційно-дослідницька діяльність	3,0	диф. залік	1
ОК 1.4	Методологія педагогічного процесу у вищій школі	3,0	екзамен	2
Всього I цикл:		16		
II Цикл професійної підготовки				
ОК 2.1	Організація зарубіжної історичної науки та освіти	6,0	екзамен	2
ОК 2.2	Стратегії історичних досліджень	6,0	екзамен	3
ОК 2.3	Викладацька практика	3,0	диф. залік	4
Всього II цикл:		15		
Вибіркові компоненти				
ВК 1	Дисципліна 1	5,0	диф. залік	2
ВК 2	Дисципліна 2	5,0	диф. залік	3
ВК 3	Дисципліна 3	5,0	диф. залік	3
Загальний обсяг обов'язкових компонент				31 (67%)
Загальний обсяг вибірових компонент (дисциплін вибору аспіранта)				15 (33%)
ЗАГАЛЬНИЙ ОБСЯГ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ				46

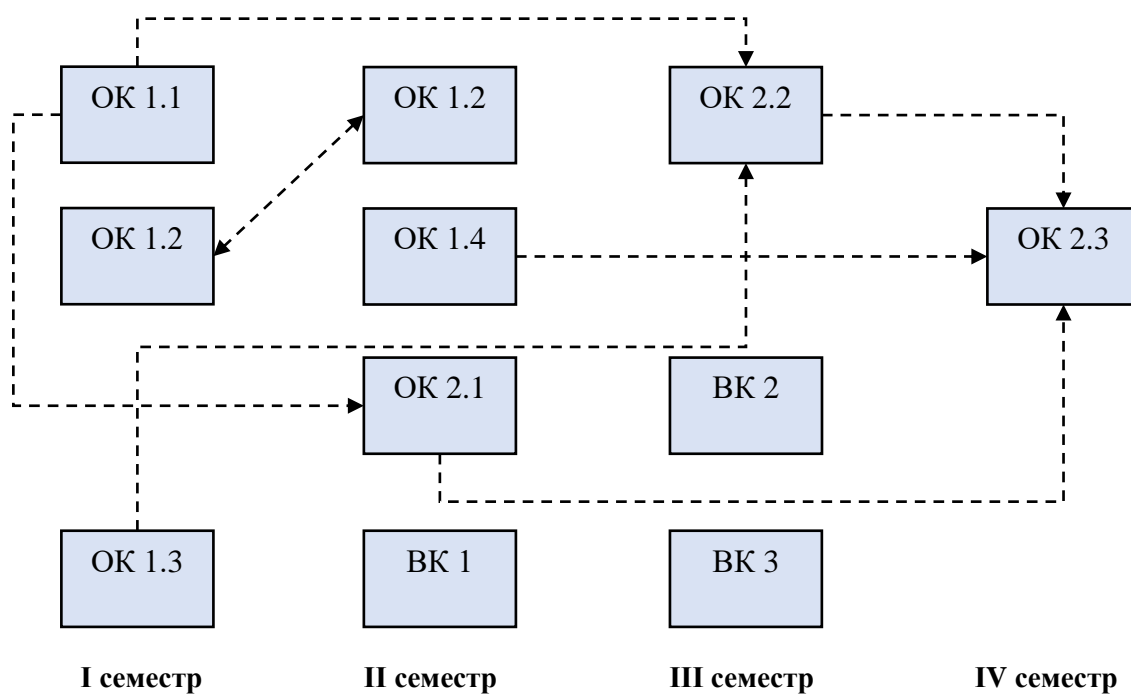
Примітка: здобувачам вищої освіти пропонується провести вибір навчальних дисциплін на основі двох переліків вибірових компонент:

- **університетський вибіровий каталог (УВК)**, що складається із загальноуніверситетського переліку дисциплін, на основі якого здійснюється вибір дисциплін для формування загальних компетентностей ОП, соціальних навичок та світогляду за власним уподобанням. Перелік дисциплін розміщується на сайті університету.
- **факультетський вибіровий каталог (ФВК)** – навчальні дисципліни галузево-професійного спрямування зі спеціальностей факультету, що дозволяють отримати професійні навички з певної галузі знань та навчальні дисципліни професійного спрямування, що дозволяють отримати поглиблену підготовку за освітньою програмою й закріплюють набуті фахові компетентності (позначаються *). На основі засвоєння дисциплін із факультетського каталогу формуються загально-професійні або фахові компетентності. Перелік дисциплін розміщується на сайті університету/ факультету.

2.2. Структурно-логічна схема ОП

Курс	Семес тр	Компоненти освітньої програми	Кількість компонентів за семестр	Кількість компонентів за навчальний рік	Наукова складова
1	1	ОК 1.1, ОК 1.2, ОК 1.3	3	6	
	2	ОК 1.2, ОК 1.4, ОК 2.1, ВК 1	4		
2	3	ОК 2.2, ВК 2, ВК 3	3	4	
	4	ОК 2.3	1		
3	Наукова складова				
4					

Структурно-логічна схема послідовності вивчення (виконання) освітніх компонент

2.3. Наукова складова програми

Наукова робота здобувача ступеня доктора філософії регламентується індивідуальним планом роботи аспіранта.

Курс	Зміст наукової складової	Форми контролю
1	Вибір та обґрунтування теми дисертаційного дослідження, розробка календарного плану його виконання. Формулювання постановки задачі. Огляд стану проблеми, вибір та обґрунтування методології проведення власного наукового дослідження. Участь у наукових конференціях (семінарах).	Затвердження індивідуального плану роботи аспіранта. Звітування про хід виконання індивідуального плану аспіранта двічі на рік. Надання науковим керівником та кафедрою висновків щодо виконання плану. Атестація аспіранта.
2	Проведення власного наукового дослідження згідно з індивідуальним планом роботи аспіранта. Підготовка та публікація статті за темою дослідження у фахових наукових виданнях. Участь у наукових конференціях (семінарах).	Звітування про хід виконання індивідуального плану аспіранта двічі на рік. Надання науковим керівником та кафедрою висновків щодо виконання плану. Атестація аспіранта.
3	Проведення власного наукового дослідження згідно з індивідуальним планом роботи аспіранта. Підготовка та публікація статті за темою дослідження у фахових наукових виданнях. Участь у наукових конференціях (семінарах).	Звітування про хід виконання індивідуального плану аспіранта двічі на рік. Надання науковим керівником та кафедрою висновків щодо виконання плану. Атестація аспіранта.
4	Аналіз та узагальнення отриманих результатів власного наукового дослідження, визначення рамок застосування моделей. Підготовка та публікація статті за темою дослідження у фахових наукових виданнях. Оформлення дисертаційної роботи. Визначення повноти висвітлення результатів дисертації у наукових статтях. Доповідь за результатами дисертаційної роботи на науковому семінарі. Підготовка документів для попередньої експертизи дисертаційної роботи.	Звітування про хід виконання індивідуального плану аспіранта двічі на рік. Надання науковим керівником та кафедрою висновків щодо виконання плану. Надання кафедрою висновку про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації.

3. Форма атестації здобувачів вищої освіти

Форми атестації здобувачів вищої освіти	<p>Атестація здобувачів освітнього рівня доктора філософії здійснюється у формі публічного захисту дисертаційної роботи (дисертації).</p> <p>Обов'язковою умовою допуску до захисту є успішне виконання здобувачем його індивідуального навчального плану та індивідуального плану наукової роботи.</p>
Вимоги до дисертаційної роботи (дисертації) на здобуття ступеня доктора філософії	<p>Дисертація на здобуття ступеня доктора філософії є оригінальним самостійним розгорнутим дослідженням, що пропонує розв'язання актуального наукового завдання в галузі історії або археології та оприлюднені у відповідних публікаціях.</p> <p>Обсяг дисертації становить 160-180 сторінок, що відповідає 7-8 авторським аркушам (авторський аркуш дорівнює 40 тисячам символів).</p> <p>Дисертаційна робота не повинна містити академічного плагіату, фальсифікації, фабрикації.</p> <p>Дисертаційна робота має бути оприлюднена на сайті закладу вищої освіти.</p> <p>Дисертаційна робота має відповідати вимогам, встановленим законодавством.</p>
Вимоги до захисту дисертації та завершення підготовки в аспірантурі	<p>Утворення разової спеціалізованої вченої ради закладу та присудження нею здобувачеві ступеня доктора філософії здійснюється відповідно до законодавства, що регулює присудження ступеня доктора філософії.</p> <p>Підготовка в аспірантурі завершується отриманням диплома доктора філософії після публічного захисту дисертації в разовій спеціалізованій вченій раді.</p>

**4. Матриця відповідності програмних компетентностей
компонентам освітньої програми**

	ОК 1.1	ОК 1.2	ОК 1.3	ОК 1.4	ОК 2.1	ОК 2.2	ОК 2.3
ЗК 01	•		•				•
ЗК 02		•					
ЗК 03	•	•	•			•	•
ЗК 04				•		•	•
ЗК 05		•			•		
ЗК 06	•		•	•	•		•
СК 01	•	•	•		•		
СК 02	•		•	•	•	•	•
СК 03						•	
СК 04	•		•	•	•	•	•
СК 05				•		•	•
СК 06	•		•				•
СК 07	•		•				•
СК 08	•	•	•		•		
СК 09		•					

**5. Матриця забезпечення програмних результатів навчання (ПР)
відповідними компонентами освітньої програми**

	ОК 1.1	ОК 1.2	ОК 1.3	ОК 1.4	ОК 2.1	ОК 2.2	ОК 2.3
ПР 01						•	
ПР 02				•	•		•
ПР 03	•		•		•		
ПР 04						•	•
ПР 05				•		•	•
ПР 06		•		•			•
ПР 07	•		•				•
ПР 08	•		•	•	•	•	